

Specialeansøgning

Region Midtjylland

Vedr. speciale: IM: Hæmatologi

Dato: 27. maj 2009

1 Generelle overvejelser i forhold til specialet

1.1 Generelle overvejelser over den planlagte organisering af akutområdet i forhold til specialet

Jf. hospitalsplan for Region Midtjylland indgår IM: Hæmatologi som speciale ikke i planerne for de fælles akutmodtagelser.

Med hospitalsplanen for Region Midtjylland er det besluttet, at der er tre afdelinger, som varetager behandling på hovedfunktionsniveau inden for hæmatologien:

- Regionshospitalet Viborg
- Hospitalsenheden Vest (Regionshospitalet Holstebro)
- Århus Universitetshospital, Århus Sygehus

På de tre ovennævnte hospitaler findes fælles akutmodtagelse, hvor følgende specialer er repræsenteret:

- Intern medicin
- Ortopædisk kirurgi
- Kirurgi (parenkym)
- Anæstesiologi med intensiv afdeling niveau 2
- Diagnostisk radiologi
- Klinisk biokemi

Jf. hospitalsplanen omfatter intern medicin i varierende grad følgende intern medicinske specialer: Lungesygdomme, medicinsk gastroenterologi og hepatologi, endokrinologi, reumatologi, kardiologi, geriatri og infektionsmedicin. I sin egenskab af Center of Excellence og i overensstemmelse med visitationsretningslinjerne vil Regionshospitalet Silkeborg modtage intern medicinske patienter med henblik på forebyggelse af uheldsmæssige indlæggelser.

1.2 Generel beskrivelse af og overvejelser over sammenhængen i specialet på tværs af funktionsniveauer

Planlægningen af placering af de lægefaglige specialer i Region Midtjylland tager udgangspunkt i regionens akutplan og hospitalsplan. Hospitalsplanen udstikker bl.a. de overordnede linjer for beslutninger om samling af funktioner og udvikling af stærke faglige miljøer i Region Midtjylland.

Det højtspecialiserede niveau vil være koncentreret på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, og hovedfunktioner vil findes på alle tre hospitaler, jf. 1.1.

Med hospitalsplanen er det besluttet at etablere et samarbejde mellem Regionshospitalet Viborg, Hospitalsenheden Vest (Regionshospitalet Holstebro) og Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, som skal bidrage til at styrke de enkelte funktioners rekruttering samt sikre et tilstrækkeligt patientunderlag.

Som udgangspunkt varetages regionsfunktioner på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, idet der indgås formaliserede samarbejdsaftaler med Regionshospitalet Viborg og Hospitalsenheden Vest (Regionshospitalet Holstebro).

Der samarbejdes med Århus Universitetshospital, Skejby, der varetager behandling af børn og patienter med hæmofili (Center for Hæmofili).

Der er et tæt samarbejde mellem hæmatologien i Region Midtjylland og Region Nordjylland (Aalborg Sygehus).

1.3 Generel beskrivelse af og overvejelser over sammenhængen til andre specialer

Det hæmatologiske speciale er afhængigt af et tæt samarbejde med billeddiagnostiske, patologiske, mikrobiologiske og immunologiske afdelinger, men har også relationer til andre afdelinger og funktioner bl.a. anæstesi og kirurgi.

1.4 Implementering

De regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner, som der søges om, udføres allerede i dag på de angivne hospitaler og matrikler.

Der er behov for at etablere en fælles telefonvagt i Region Midtjylland – evt. i samarbejde med region Nordjylland inden for ”Svær, medfødt og erhvervet hæmofili (Almindelig hæmofili)”. En sådan ordning sammentænkes med telefonisk vagtordningen inden for klinisk biokemi. Ordningen er under udarbejdelse og forventes implementeret 2009-2010.

1.5 Udvikling og fremtidsplaner

Region Midtjylland er i gang med at etablere et komplet non-myeloablantivt stamcelletransplantationscenter ved Hæmatologisk Afdeling på Århus Sygehus. Centret etableres i en samarbejdsaftale med Rigshospitalet, og aftalen blev godkendt af Sundhedsstyrelsen i maj 2008.

2 Specialets hovedfunktionsniveau

2.1 Generel beskrivelse af og overvejelser over den planlagte organisering af hovedfunktionerne i specialet

Hovedfunktioner i hæmatologi vil blive varetaget på tre hospitaler (jf. afsnit 1.1).

Som nævnt i afsnit 1.2 er det med hospitalsplanen besluttet at etablere et samarbejde mellem Regionshospitalet Viborg, Hospitalsenheden Vest (Regionshospitalet Holstebro) og Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, som skal bidrage til at styrke de enkelte funktioners rekruttering samt sikre et tilstrækkeligt patientunderlag.

2.2 Generel beskrivelse og overvejelser over opfyldelsen af anbefalinger til varetagelsen af hovedfunktioner i specialet

Hospitalerne med hovedfunktion inden for hæmatologi lever op til anbefalingerne for varetagelse af funktionsniveauet i specialet med følgende bemærkninger:

Nogle samarbejdsspecialer er placeret på en anden matrikel. I disse tilfælde samarbejdes der med de relevante hospitaler.

Laboratorium med specialiseret hæmopatologi, herunder immunfænotypisk, cytogenetisk og molekylærbiologiske undersøgelser findes på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, og der er etableret samarbejde med Hospitalsenheden Vest og Regionshospitalet Viborg, idet alle hæmatologiske prøver analyseres på Århus Sygehus (THG).

Specialiseret hæmatopatologi af knoglemarv foretages på Patologisk Institut, Århus Sygehus og af øvrigt væv på Patologisk institut, Holstebro for Hospitalsenheden Vests vegne og på Patologisk Institut for Regionshospitalet Viborgs vegne.

2.3 Eventuelt vedr. hovedfunktioner i specialet

3 Specialets regionsfunktionsniveau

3.1 Overvejelser over den planlagte organisering af regionsfunktionerne i specialet

Region Midtjylland ansøger om regionsfunktion på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.

Region Midtjylland ansøger desuden om at visse regionfunktioner varetages på Regionshospitalet Viborg og Hospitalsenheden Vest (Regionshospitalet Holstebro) i et formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.

3.2 Befolkningsunderlag

Befolkningsunderlaget varierer fra funktion til funktion, jf. bilag 2.b for hvert hospital.

3.3 Overvejelser over opfyldelsen af krav til varetagelsen af regionsfunktioner i specialet

Århus Universitetshospital, Århus Sygehus opfylder alle Sundhedsstyrelsens krav til udførelsen af diagnostik og behandling af hæmatologiske sygdomme på regionsfunktionsniveau.

Århus Sygehus er en del af Århus Universitetshospital, og der er derved sikret adgang til samarbejde med alle relevante specialer såvel kliniske som parakliniske, som ikke forefindes på matriklen, Århus Sygehus.

3.4 Formaliseret samarbejde

Region Midtjylland ansøger om varetagelse af regionsfunktioner på Regionshospitalet Viborg og Hospitalsenheden Vest (Regionshospitalet Holstebro) i et formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Århus Sygehus på følgende områder:

- 2. linje (recidiv) behandlinger af lavmalignt lymfom, højmalignt lymfom og højrisiko lymfatisk leukæmi patienter
- 1. linje (primær) og 2. linje (recidiv) behandling af myelomatose og amyloidose
- 2. og 3. linje behandling af kronisk myeloid leukæmi, ikke-fremskredent myelodysplastisk syndrom og kronisk myelomonocytuleukæmi
- Periodisk og langvarigt knoglemarvssvigt med deraf følgende risiko for livstruende infektioner med udvikling af multiorgansvigt
- Kompleks og intensiv kemoterapi i henhold til nøje definerede behandlingsalgoritmer
- 1. linje behandling af paraksystisk nokturn hæmoglobinuri og trombotisk trombocytopenisk purpura

Følgende regionsfunktioner søges placeret på Regionshospitalet Viborg i et formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Århus Sygehus:

- Von Willebrand sygdom
- Blødning som følge af erhvervet mangel på koagulationsfaktorer og/eller dysfunktionerende trombocytter

3.5 Eventuelt vedr. regionsfunktioner i specialet

Der er i det fælles hæmatologiske specialeråd for Region Midtjylland og Region Nordjylland etableret overordnede guidelines som grundlag for udarbejdelse af ensartede men lokalt tilpassede instrukser i de enkelte afdelinger. Mellem afdelingerne i Århus og henholdsvis Viborg og Holstebro eksisterer der endvidere en vel-etableret praksis for visitation og konferering om diagnostik og behandling af patienter med problemer, som ikke umiddelbart kan rummes inden for de beskrevne guidelines og instrukser.

4 Specialets højt specialiserede niveau

4.1 Overvejelser over den planlagte organisering af højt specialiserede funktioner i specialet

Region Midtjylland ansøger om, at alle højt specialiserede funktioner inden for hæmatologi varetages på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.

Det bemærkes, at følgende funktioner varetages på Center for Hæmofili og Trombose, Klinisk Biokemisk Afdeling, Århus Universitetshospital, Skejby:

- Almindelig hæmofili
- Von Willebrands sygdom
- Anden sjælden hæmofili

Center for Hæmofili og trombose varetager diagnostik og behandling af medfødte hæmofilitilstande (og andre blødersygdomme). Med hensyn til erhvervet hæmofili varetages diagnostikken i Center for Hæmofili og trombose, mens behandlingen primært varetages af Hæmatologisk Afdeling, Århus Sygehus.

Center for Hæmofili og Trombose og Klinisk Biokemisk Afdeling, Århus Universitetshospital, Skejby arbejder tæt sammen med Hæmatologisk Afdeling, Århus Sygehus. Dette samarbejde er under udvidelse til også at omfatte den højt specialiserede beredskabsvagt, der er under etablering inden for hæmatologi. Region Midtjylland ansøger om denne funktion under specialet klinisk biokemi, jf. specialeansøgning for denne.

4.2 Befolkningsunderlag

Befolkningsunderlaget varierer på tværs af funktioner, jf. bilag 2b.

For den nu etablerede allogene funktion er det allerede planlagt at der parallelt med kapacitetsøgning udvides til et befolkningsunderlag der omfatter Region Midt- og Nordjylland samt delvist Region Syddanmark, hvilket ville være naturligt med de to transplantationscentre der er etableret på henholdsvis Rigshospitalet og Århus Sygehus. Dette vil give et befolkningsgrundlag på ca. 2,4 mio.

For funktionerne akut lymfoblastleukæmi og aplastisk anæmi er befolkningsgrundlaget 1,8 mio, idet der etableres samarbejdsaftaler med Region Nordjylland.

For de resterende funktioner er der minimum 1,2 mio som befolkningsgrundlag for de højt specialiserede funktioner.

4.3 Overvejelser over opfyldelsen af krav til varetagelsen af højt specialiserede funktioner i specialet

Århus Universitetshospital, Århus Sygehus opfylder kravene til varetagelse af højt specialiserede funktioner inden for specialet med følgende uddybende bemærkninger:

Århus Sygehus er en del af Århus Universitetshospital, og der er derved sikret adgang til samarbejde med alle relevante specialer såvel kliniske som parakliniske, som ikke forefindes på matriklen, Århus Sygehus.

Der er en højt specialiseret beredskabsvagt under etablering mellem Center for Hæmofili og Thrombose, Århus Universitetshospital, Skejby og Hæmatologisk Afdeling og Klinisk Biokemisk Afdeling, Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.

Der er på Hæmatologisk Afdeling, Århus Sygehus selvstændig døgndækkende hæmatologisk tilstedeværelsesvagt samt selvstændig speciallæge i bagvagtsfunktion, sidstnævnte efter kl. 22 med mulighed for fremmøde inden for kort tid. Der er desuden særskilt døgndækkende speciallæge vagt med mulighed for fremmøde inden for kort tid til varetagelse af den allogene transplantation..

Der er adgang til diagnostik (i udvalgte tilfælde) i weekends og helligdage i både Immunhæmatologisk Laboratorium og Cancercytogenetisk Laboratorium.

- Intensiv terapi
 - Samarbejde med Anæstesiologisk Afdeling, Århus Sygehus, THG der har kompetence og kapacitet der sikrer hyperakut modtagelse af immunkompromitterede patienter.
- Udtagning af diagnostisk væv
 - Samarbejde med Thoraxkirurgisk Afdeling, Århus Universitetshospital, Skejby.
 - Samarbejde med Parenkymkirurgisk Afdeling, Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, THG
 - Samarbejde med Urinvejskirurgisk Afdeling, Århus Universitetshospital, Skejby.
- Radiologi
 - Samarbejde med Radiologisk Afdeling, Århus Sygehus, THG mhp HR-CT og PET-CT
- Dermatologi
 - Biospitagning fra hud og fotofere varetages i samarbejde med Dermatologisk Afdeling, Århus Sygehus.
- Patologi
 - Samarbejde med Patologisk Institut, Århus Sygehus, THG
- Klinisk Mikrobiologi
 - Samarbejde med Klinisk Mikrobiologisk Afdeling, Århus Universitetshospital, SKS.
- Klinisk Immunologi
 - Samarbejde med Klinisk Immunologi (KIA), Århus Universitetshospital, Skejby vedrørende opsamling af stamceller der efterfølgende modtages og opbevares i det af lægemiddelstyrelsens akkrediterede Immunhæmatologisk Laboratorium, Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, THG. KIA foretager desuden vævstypebestemmelse og donorudredning for både Århus Sygehus og Rigshospitalet i forbindelse med allogen transplantation
- Gynækologi og obstetrik
 - Samarbejde med Gynækologisk Obstetrisk Afdeling, Århus Universitetshospital, Skejby vedrørende udtagning af ovarievæv.
- Klinisk Fysiologi og Nuklearmedicin

- Der er samarbejde med Nuklearmedicinsk Afdeling, Århus Universitetshospital, Århus/Skejby om leverance af isotoper til radioimmuno-terpi.
- Der er to veletablerede speciallaboratorier i Hæmatologisk Afdeling, Århus Sygehus.
 - Immunhæmatologisk Laboratorium - der foretager leucocytantigen undersøgelser, flere PCR baserede diagnostiske undersøgelser, og minimal residual sygdomsopfølgning. Dette udføres for hele Region Midtjylland, inklusive undersøgelser hos børn på Pædiatrisk Afdeling, Århus Universitetshospital, Skejby. For visse funktioner betjenes også Region Nordjylland.
 - Cancercytogenetisk Laboratorium foretager cytogenetisk, FISH og array CGH analyse svarende til Region Midtjylland og for de fleste analyser også Region Nordjylland.
- Der er etableret Klinisk Forskningsenhed

4.4 Formaliseret samarbejde

Nogle af de funktioner, der søges til selvstændig varetagelse ved Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, søges ligeledes varetaget på Aalborg Sygehus i et formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Århus Sygehus. Det gælder følgende funktioner:

- Akut lymfoblast leukæmi (ALL) hos yngre voksne
- Svær aplastisk anæmi (SAA) med indikation for allogen knoglemarvstransplantation og/eller svær immunsuppressiv behandling
- Komplicerede tilfælde af trombotisk trombocytopenisk purpura (TTP)
- Medfødte svære penier og hæmoglobinopatier (HP)
- Von Willebrands sygdom
- Anden sjælden hæmofili
- Meget sjældne benigne hæmatologiske tilstande

Beskrivelse af samarbejdet omkring de syv funktioner er samlet i én formaliseret samarbejdsaftale.

Se også ansøgningen fra Region Nordjylland.

4.5 Eventuelt vedr. højt specialiserede funktioner i specialet

I forhold til funktionen ”alle allogene transplantationer” foreligger der en af Sundhedsstyrelsen godkendt center-satellitaftale mellem Århus Universitetshospital, Århus Sygehus og Rigshospitalet.

Der er et tæt samarbejde mellem hæmatologien i Region Midtjylland og Region Nordjylland (Aalborg Sygehus). Dette har resulteret i fælles behandlingsprincipper, fælles behandlingsskema, fælles deltagelse i nationale varslinger og et fælles hæmatologisk specialråd for Region Midt- og Nordjylland. Der er desuden godt samarbejde inde for de kliniske protokoller og biobanker, samt interne driftsaftaler der f.eks. medfører, at nogle analyser samles et af stederne frem for at det etableres begge steder. Der er ligeledes fælles lægelig uddannelsesforløb og fælles faglige møder på skift mellem det to regioner. I mange sammenhænge er hæmatologien i Århus og Aalborg således tæt forbundne.

